

MERCATORPAND, NIEUWE TROEF VOOR OOSTENDE

Oostende kan een nieuwe parel aan haar reeds zwaar beladen kroon toevoegen. Een parel de Koningin der Badsteden waardig. Straks, en dat is dan hooguit over een paar maanden, opent immers het nieuwe Mercatorpand in de Kapellestraat officieel haar deuren. Het Mercatorpand, zo genoemd naar het befaamde Belgische driemastopleidingsschip dat een ereplaats heeft gekregen in de nabijgelegen Mercatorjachthaven, wordt een winkelpand op mensenmaat.

Volledig geïntegreerd in het oude gebouwencomplex

van de vroegere en aan geheel onze kust bekende winkel «Valcke Frères» wordt het niettemin een zeer tijdsbewust, zeer comfortabel en uitermate gezellig winkelwandelstrand.

Tegelijk overdekte winkelwandelstraat en ontmoetingsruimte in het hartje van de stad.

Een winkelcomplex met badstedelijke en maritieme sfeer zoals het hoort bij een stad aan de Noordzeekust. Een tikkeltje mondain maar tegelijk ook zeer functioneel.

Oude hoofdstraat

Zeker is dat vanaf circa 1860 de Kapellestraat reeds een winkelwandelstraat was. Maar ook moet het van oudsher al een belangrijke straat geweest zijn in Oostende.

Nadat in het jaar 1394 Oostende zwaar geteisterd was geworden door een stormvloed, waarbij de oude stad ge-

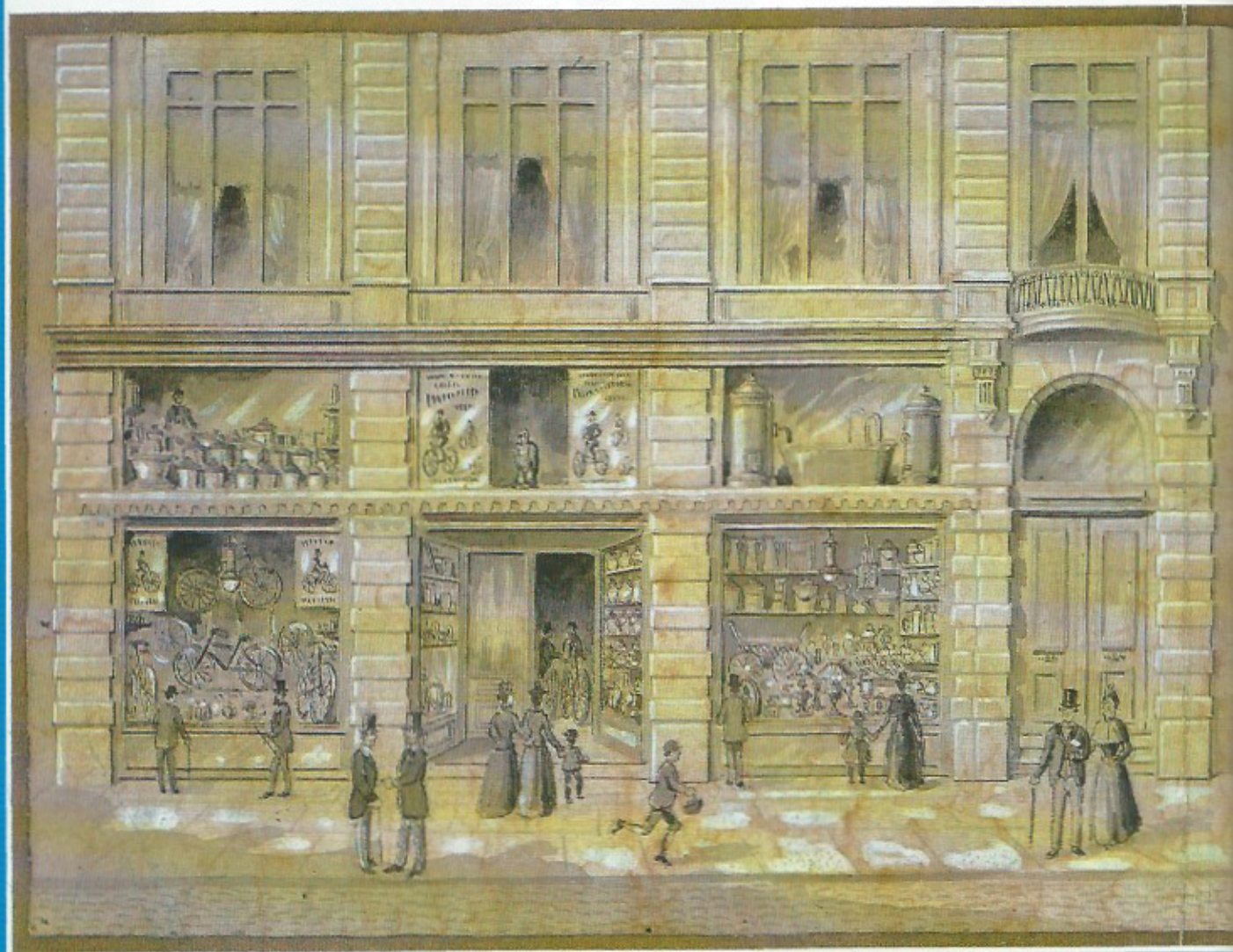
deeltelijk door de zee was verzwolgen, gaf Filips de Stoute toestemming om een nieuwe stad te bouwen.

Een nieuw stratenplein werd uitgetekend en heel centraal in die nieuwe stad lag toen de Hooghestrate die naar men vermoed op de plaats lag van de huidige Kapellestraat.

Wat wel vaststaat, is dat tijdens het Beleg van Oostende (1601-1604) er een

smalle straat van de Jozef II straat in de richting van het Wapenplein liep. Die straat heette de Magazijnstraat en lag op de plaats van de huidige Kapellestraat. Op het Wapenplein lag toen immers het stedelijk magazijn waar onder andere oorlogsmateriaal, kledij, mond- en schietvoorraad bewaard werd.

Na het beleg van de stad werd er op de plaats van het vroegere magazijn een

zogenaamd arsenaal van de Koning aangelegd. De straat kreeg de benaming van Oude Magazijnstraat. Rond de jaren 1650 werd in de kerk van Oostende een kelk gestolen en de dief wierp de heilige hosties weg in de nabijheid van de Oude Magazijnstraat. Ter vergeving voor deze heiligschennis werd er toen op de nog niet bebouwde terreinen, langsheen de Oude Magazijnstraat een kapel opgericht die aan Sint-Maarten toegewijd was. Zo werd er geleidelijk aan in de volksmond gesproken straat van de kapel. Uiteindelijk werd die straat ook de Kapellestraat.

Thomas de Grijsperrestraat

Het stukje straat dat breder is (tussen de Jozef II straat en de Vindictivelaan) en om dat stuk is het ons te doen, heeft een andere voorgeschiedenis. De Kapellestraat liep aanvankelijk niet verder dan de Jozef II straat, waar zich toen de stadsvestingen bevonden. Toen echter in 1781 Keizer Jozef II van Oostenrijk een bezoek bracht aan Oostende, gaf hij opdracht om de zuidelijk vestingen te laten slopen en de Kapellestraat te verlengen tot aan de Keizerskaai (huidige Vindictivelaan). Dat nieuwe gedeelte was breder en het kreeg aanvankelijk de naam van Thomas de Grijsperrestraat; de Grijsperre was ooit een griffier geweest die veel voor Oostende had gedaan. Als eerbetuiging na zijn dood besloot de gemeenteraad om een straat naar zijn naam te noemen. Zo ontstond de Thomas de Grijsperrestraat. Vanaf 1857 werd ook dit stuk straat omgedoopt tot Kapellestraat.

Drukke straat

Reeds van begin 1800 is de Kapellestraat een zeer drukke en ook zeer bekende straat in Oostende. De Kapellestraat vormde ook de rechtstreekse verbinding tussen Brugge en de Grote markt.

De echte grote drukte komt er vooral na 1838 toen de spoorlijn tot in Oostende was aangelegd. Er werd een station gebouwd op het huidige Ernest Feysplein en via een brug moest iedereen langs de Kapellestraat komen om het stadscentrum, het strand of de zeedijk te bereiken.

Een logisch gevolg daarvan was uiteraard dat zich steeds meer handelszaken kwamen vestigen in de Kapellestraat, en vanaf circa 1860 begon deze straat echt de allures te krijgen van een winkelwandelstraat.

Het was een straat met een paar gekende hotels zoals het Hotel de la Cour, de France, Hotel de la Cour d'Angleterre,

Hotel de la Marine, Hotel Saint-Denis, Hotel Café Royal, Hotel des Nations, Hotel de Hollande, Hotel de Bavière, Hotel Britannique, Hotel de Vénice. Uit die vele hotels die er toen waren kunnen we best afleiden dat de Kapellestraat al sinds vele jaren een zeer drukke straat geweest is. De hoofdstraat van de stad zoals de Meir in Antwerpen en de Avenue Louise in Brussel.

Zeker in het seizoen was het een bijzonder feestelijke straat. Alle stoeten, ook de ommegang en de processie trokken door deze hoofdstraat. Twee grote hotels, het hotel de la Couronne en het hotel du Bassin aan de Vindictivelaan maakten de toegang tot de Kapellestraat extra imposant.

Van Valcke tot Mercatorpand

Een winkel die als het ware vergroeid is met de handelsgeschiedenis van de Kapellestraat is het gekende «huis Valcke». Daar in dat oud huis Valcke zal van nu af het Mercatorpand deze geschiedenis verder zetten en terug nieuw initiatief aantrekken, die de toekomst van deze straat en van Oostende alleen maar kan ten goede komen.

Een geschiedenis die teruggaat tot 5 oktober 1888, datum waarop het desbetreffende pand waar de winkel Valcke zou komen, aangekocht werd door Louis Jean Baptist Valcke, echtgenoot van Louise Bondue.

Veel vroeger al, vanaf 1783 bezat de familie Valcke een winkel in ijzerwaren te Oostende. Ze was gevestigd langsheen de Jozef II straat. het is ondermeer in de winkel Valcke gelegen in de Kapellestraat 76 dat Louis ook de eerste fiet-

sen begon te verkopen. Vanaf 1892 verscheen er wekelijks publiciteit in «La feuille d'Ostende» voor de fietsen «Rivel Country», prijs 375 frank, lessen inbegrepen.

Teneinde te kunnen uitbreiden kocht Louis Valcke in het jaar 1909 twee woonhuizen aan in de Dekenijstraat (toen nog Sint Jorisstraat). Het huis Valcke werd één complex met hoofdingang in de Kapellestraat en toegang tot de werkplaatsen en magazijnen via de Dekenijstraat.

De winkel kende een enorme bloei, Valcke was synoniem voor kwaliteit en degelijkheid. Aan nagenoeg alle bedrijfssectoren uit Oostende en omgeving werden machines en ijzerwaren geleverd.

Zo speelde Valcke ook een enorme rol in de modernisering van onze Belgische vissersvloot.

Ook bij de bouw van bijvoorbeeld het Palace Hotel, de Sint-Jozefskerk, de Koninklijke Gaanderijen, de aanleg van de zeedijk, de baan Oostende-De Haan, het ombouwen van het kursaal, de bouw van de De Smet de Naeyerbrug speelde de firma Valcke een grote rol door de toelevering van materialen en machines.

Een historisch moment voor de firma Valcke was ondermeer ook de opening van een Doe Het Zelf afdeling in de winkel in de Kapellestraat. In die tijd was het een primeur in ons land. Op 31/12/1985 hield het huis Valcke in de Kapellestraat 76 te Oostende definitief op te bestaan.

Het Mercatorpand komt in de plaats ... een nieuw, modern winkelwandelstrand.

cw.

MERCATORPAND

Unieke realisatie

Het Mercatorpand was en is een idee van de Oostendse zakenman Jean-Claude Van Biervliet, tevens de man die al jaren het Casino-Kursaal van deze stad runt en dirigeert.

Als immobiëlen-promotor verwezenlijkte Van Biervliet reeds zo'n 3.000 appartementen, 600 woningen en diverse industriële ruimtes voornamelijk in de kuststreek.

Met de hem eigen durf en verbeelding om nieuwe projecten op te starten, kocht hij eind vorig jaar de oude winkelruimtes en magazijnen op van het bedrijf Valcke, om daar een totaal nieuw winkelcentrum te creëren.

Dit in het historisch stadscentrum van Oostende, in de oude hoofdstraat van deze stad, de Kapellestraat die meteen weer meer dan ooit het elan zal terugkrijgen van «hoofdstraat».

Hier willen wij speciaal de nadruk leggen op de bijzondere rol die het Mercatorpand speelt in het kader van de stadskernvernieuwing. In zowat alle steden bestaan plannen op dit terrein, en ook Oostende heeft er drie op het getouw staan. Wij stellen het Mercatorpand daarnaast als de vierde realisatie van stadskernvernieuwing te Oostende, zij het dan ook als totaal privé-initiatief. De herwaardering van een stadscentrum mag niet alleen bestaan uit aanleg van pleintjes en het voorzien van woonkernen. Een stadscentrum moet «leven», en wat dit betreft wil het Mercatorpand een zeer bijzondere rol spelen. Het kan niet ontkend worden dat dit gedeelte van de Kapellestraat en de omliggende straten, als handelscentrum een unieke herwaardering krijgt met het Mercatorpand. De goodwill die alle handelaars in dit centrum nu reeds betonen is daar een eerste bewijs van. Met het Mercatorpand worden ook nog twee andere vliegen in een klap gevangen: zo wordt er door het behoud van de bestaande structuur van winkels, magazijnen en werkplaatsen aan industriële archeologie gedaan en door dit alles te verwezenlijken in het oude Oostendse stadsdeel, ook aan stadskernvernieuwing. Ook door regelmatige animatie zal het pand steeds in de belangstelling staan. Wat dit betreft worden momenteel tal van ideeën uitgewerkt, zoals bijvoorbeeld de originele manier waarop vedetten op bezoek in de patio hun «hand»-tekening zullen plaatsen. Behoud en vernieuwing, respect voor een brok Oostendse geschiedenis, tevens een hedendaags en toekomstgericht project. Was de Kapellestraat, althans dat eerste gedeelte tussen de Jozef II straat en de Vindictivelaan, de jongste jaren ietwat vergeten en verloren geraakt, met het Mercatorpand zal het ongetwijfeld een heropbloei kennen. Een nieuwe troef voor Oostende als woon-, verblijfs- en handelsstad. De nieuwe winkeluitbaters feliciteren wij alvast voor hun inzet en ondernemingsgeest.

Mercatorpand: zonnig, ruim en gezellig

De huidige voorgevel van de vroegere Valckewinkel blijft behouden voor het Mercatorpand. Meer nog, de gevel wordt zelfs dermate gerestaureerd dat het oorspronkelijk uitzicht ervan terug zal kunnen bewonderd worden. De lufel en neonreclame die nu het gebouw ontsierde, wordt weggebroken.

Op de gevel zal geen neonreclame meer aangebracht worden. In plaats daarvan komen er twee vlaggen met daarop afgebeeld het illustere schoolschip Mercator als symbool van dit nieuwe winkelcentrum dat gelegen is vlakbij de Mercatorjachthaven.

Van op straat reeds ziet men links en rechts, op het gelijkvloers en het eerste verdiep de winkels volledig geïntegreerd in de winkelruimte van weleer. De dakbedekking, bestaande uit glas, laat toe dat ook het zonlicht in deze gaanderij kan binnenvallen. Op het eind van het

liteit, een speciaal aangebrachte verlichting benadrukt nog het spel van lijnen en bogen en zorgt tevens voor een feestelijke sfeer. Zelfs een oude hijskraan werd bewaard en siert nu de winkelgaanderij.

Ook hier treffen we links en rechts op het gelijkvloers en het eerste verdiep de winkels aan. Hier geeft de galerij uit op de rustige Dekenijstraat. Op het einde van de galerij bevindt zich overigens nog een gezellig koffiehuisje en ijsalon.

Een groot afgebeelde matroos in neon die seinen geeft met de letter «O» en «M» van respectievelijk Oostende en Mercator werd hier als blikvanger aangebracht.

Ook in de Dekenijstraat wordt het uitzicht van de vroegere gevels van het huis Valcke gerespekteerd, dit met inbegrip van de kasseien die vroeger toegang gaven tot de inrijpoort. De binnenrichting van dit Mercatorpand is een

MERCATORPAND

KAPELLESTRAAT

OOSTENDE

39 WINKELPANDEN

eerste deel van de wandelgalerij bevindt zich een brasserie-tearoom. Deze brasserie uitgebouwd als het ware rond een patio fungeert tevens als centraal ontmoetingspunt binnen de winkelwandelgaanderij. Eveneens centraal in de galerij treffen we zowel het artiestenpodium aan als de roltrap. Bij het artiestenpodium hoort ook «de Wall of fame»- een plaats waar de artiesten die Oostende aandoen, hun handdruk zullen kunnen plaatsen in cement. Over de roltrap heen worden dan weer twee grote witte zeilen gespannen. Die zeilen accentueren de ruimte en geven tegelijk een gevoel van maritieme vrijheid. Die zeilen verwijzen uiteraard weer naar het zeilschip Mercator. Een nieuwe verrassing staat de wandelaar te wachten wanneer hij in het tweede gedeelte van het winkelwandelcentrum komt. De indrukwekkende metaalconstructie van het dakgebinte van de vroegere schrijnwerkerij, werd in het rood geschilderd als een toonbeeld van moderne functiona-

idee van de Oostendse binnenhuisarchitecten Danny Vanheste en Ronny Velghe.

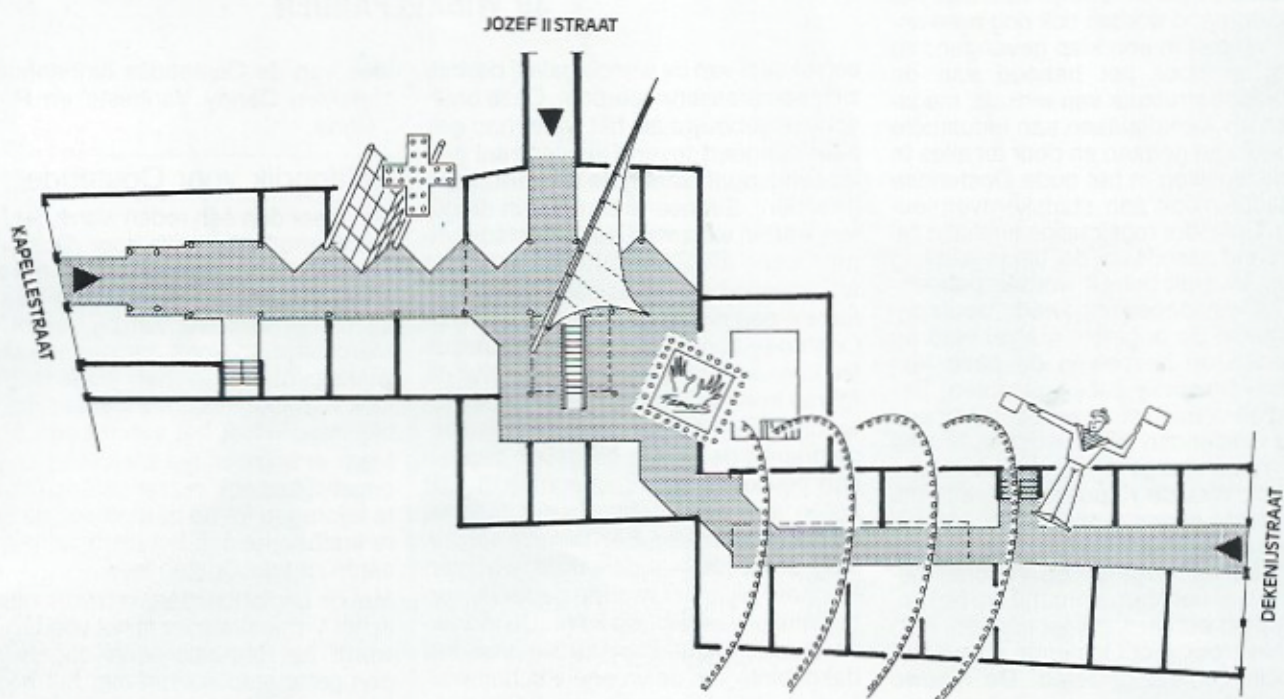
Belangrijk voor Oostende

Om meer dan één reden wordt het Mercatorpand belangrijk voor Oostende. Commercieel gezien betekent het zeer zeker een realisatie waar de Oostendse binnenstad wel zal bij varen. Het Mercatorpand wordt immers een nieuw winkelcentrum in het stadscentrum. Ook voor Oostende als toeristische verblijfsstad wordt het een nieuwe troef. Maar er is meer, het Mercatorpand zal ongetwijfeld ook in zeer belangrijke mate bijdragen tot de heropbloei, de betere leefbaarheid in het historisch stadscentrum van Oostende.

Met de geplande stadskernvernieuwing in het Visserskwartier in het vooruitzicht, wordt het Mercatorpand ongetwijfeld een grote stap vooruit met het oog op het terug leef- en woonbaar maken van het hart van Oostende.

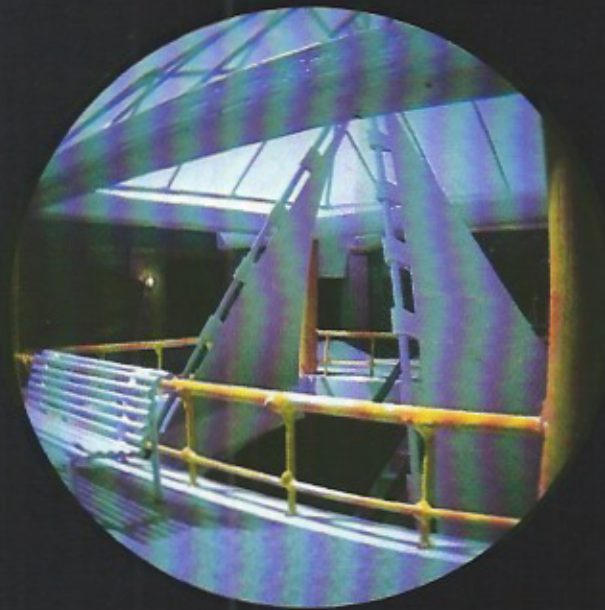

GEVEL MERCATORPAND IN DE DEKENIJSTRAAT

GRONDPLAN VAN HET MERCATORPAND

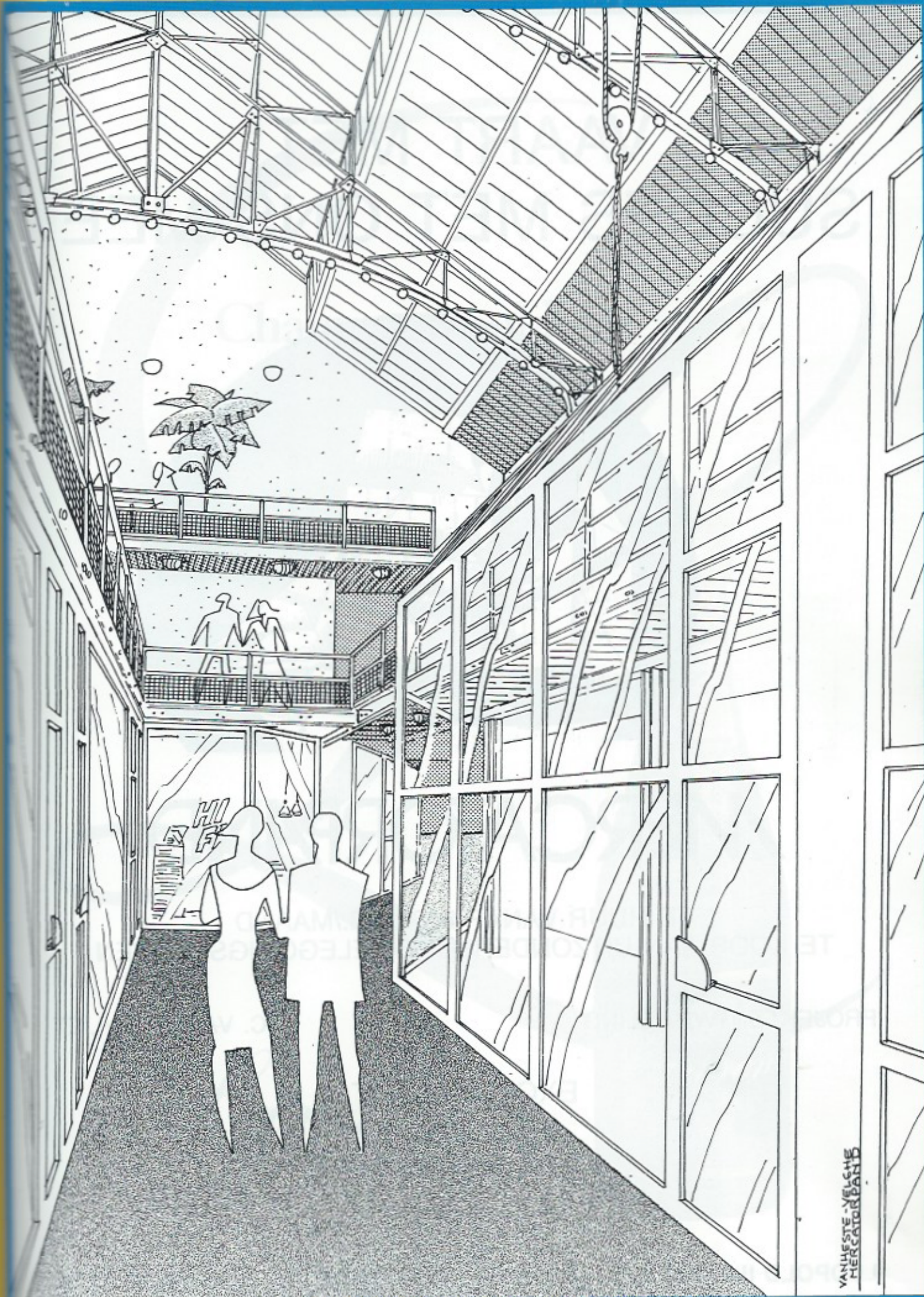
BINNENZICHT OP MERCATORPAND - WINKELWANDELGALERIJ

VANHESTE-YELGH
MERCATORPAN

PERSPECTIEF EERSTE DEEL WINKELWANDELGALERIJ

VANHESTE-VELCHE
MERCATORPAND

PERSPECTIEF TWEEDE DEEL WINKELWANDELGALERIJ